

CK.0000065030

TS. NGUYỄN THỊ TOÀN

GIẢI THOÁT LUẬN PHẬT GIÁO

NGUYỄN
OC LIÊU

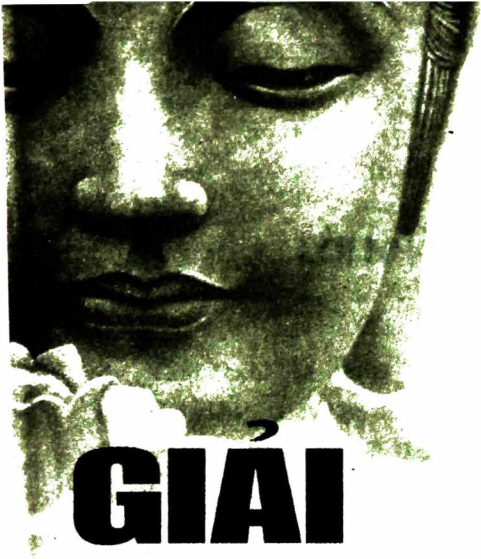

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

**GIẢI
THOÁT
LUẬN
PHẬT GIÁO**

Mã số: $\frac{2.293}{\text{CTQG} - 2010}$

TS. NGUYỄN THỊ TOAN

GIẢI THOÁT LUẬN PHẬT GIÁO

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA
Hà Nội - 2010

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

“Giải thoát” là phạm trù trung tâm của giáo lý đạo Phật, một tôn giáo - triết học du nhập vào Việt Nam những năm đầu Công nguyên và dần trở thành một nhân tố góp phần tạo nên đời sống tinh thần phong phú của người dân Việt Nam.

Theo quan niệm của đạo Phật, giải thoát là xóa bỏ vô minh, dập tắt dục vọng, vượt lên khỏi sự ràng buộc của thế giới hiện tượng, chấm dứt sinh tử luân hồi bằng con đường tu luyện đạo đức, mài giũa trí tuệ để nhập Niết bàn - một trạng thái tâm linh thanh tịch, an lạc, bất sinh, bất diệt, tự do, tự tại.

Tuy nhiên, trong xã hội hiện nay bên cạnh việc đa số nhân dân hiểu chưa đúng hoặc chưa đầy đủ về vấn đề giải thoát trong Phật giáo thì cũng còn không ít kẻ cố tình phủ lên Phật giáo những sự hư ảo, huyền hoặc và biến thái thành những giáo phái dị biệt, ngày càng xa rời những chân ý của đạo Phật.

Khát vọng “giải thoát” của Phật giáo tuy đẹp đẽ nhưng không phải là con đường hiện thực. Đó là con đường bất bạo động, là cuộc cách mạng tâm linh, tu luyện tinh thần, thực hành đạo đức, đi tìm giải thoát từ sự khai phóng tâm linh ngay trong chiều sâu tâm thức của mỗi con người. Con đường giải thoát trong hiện thực hiện nay được mở ra khi có sự ra đời của chủ nghĩa Mác - Lênin là con đường giải phóng bằng cuộc đấu tranh chinh phục tự nhiên và

chống áp bức xã hội. Phân tích, làm rõ những hạn chế, tiêu cực để dần khắc phục, xóa bỏ; cũng như nhận ra những giá trị tích cực cần duy trì, phát huy trong giáo lý của đạo Phật nói chung. trong giải thoát luận nói riêng là việc làm cần thiết hiện nay.

Để góp phần giải quyết vấn đề này, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia xuất bản cuốn sách ***Giải thoát luận Phật giáo*** của Tiến sĩ triết học Nguyễn Thị Toan. Bằng giọng văn sắc sảo, lập luận chặt chẽ, tác giả đã có những phân tích cụ thể, khoa học khái quát được những lý luận cơ bản về quan niệm giải thoát của Phật giáo nói chung, Phật giáo Việt Nam nói riêng và ảnh hưởng của nó đối với đời sống của người Việt Nam trong lịch sử cũng như hiện nay; từ đó đề xuất một số giải pháp mang tính định hướng cho việc kế thừa có chọn lọc những ảnh hưởng này.

Giải thoát luận Phật giáo sẽ là cuốn sách rất bổ ích cho bạn đọc khi nghiên cứu về Phật giáo nói chung và phạm trù giải thoát nói riêng, đặc biệt là tài liệu cần thiết cho việc dạy và học ở nước ta hiện nay.

Xin giới thiệu cuốn sách với bạn đọc.

Tháng 10 năm 2010

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

MỞ ĐẦU

Trong suốt chiều dài lịch sử, nhân loại đã bên bỉ đấu tranh cho khát vọng nhân văn cao cả - khát vọng vượt thoát khỏi những đau khổ của cuộc đời để đạt tới hạnh phúc, tự do. Khát vọng đó được phản ánh trong các học thuyết xã hội thành tư tưởng về sự giải phóng con người. Có học thuyết duy lý, hướng ngoại tìm con đường giải phóng bằng cuộc đấu tranh chinh phục tự nhiên và chống áp bức xã hội mà tiêu biểu là tư tưởng giải phóng con người của chủ nghĩa Mác - Lênin. Có học thuyết duy cảm, hướng nội đi tìm giải thoát từ sự khai phóng những năng lực tâm linh ngay trong chiều sâu tâm thức mỗi con người mà tiêu biểu là quan niệm về giải thoát của Phật giáo.

Trong thời kỳ cận - hiện đại, lịch sử có xu hướng thiên về con đường thứ nhất. Tuy nhiên, thực tế cũng cho thấy, không thể có sự giải phóng triệt để nếu con người không quyết tâm vươn lên cõi trời cho mình khỏi sự lệ thuộc vào chính bản thân mình bằng nỗ lực tự thân. Trong lịch sử tư tưởng nhân loại, có một tôn giáo - triết học đã khai thác khá sâu sắc khía cạnh này và coi đó là cứu cánh trong toàn bộ giáo lý của mình, đó là

Phật giáo. Cách đây 2 500 năm, Phật Thích Ca Mâu Ni đã chọn *giải thoát* làm mục đích tối hậu của toàn bộ giáo lý Phật giáo, như *nước ngoài biển khơi chỉ có một vị mặn*. Quan niệm về giải thoát xuyên suốt giáo lý của đạo Phật, tạo thành nét đặc sắc của tôn giáo - triết học này. Quan niệm đó đã giúp cho Phật giáo trở thành một *tôn giáo phi tôn giáo*, không phải là sự tha hoá, vong thân của con người mà trái lại, trong chùng mực nhất định nó còn giải thoát cho con người khỏi sự tha hoá, vong thân bởi sự kết tinh và thăng hoa những giá trị tâm linh cao cả của con người. Nghiên cứu quan niệm về giải thoát trong Phật giáo sẽ giúp chúng ta hiểu sâu hơn sự đa dạng của các cách thức, các con đường giải phóng con người trong các học thuyết xã hội. Sự kết hợp giữa giải thoát bằng hướng nội và giải phóng bằng hướng ngoại sẽ hoàn thiện hơn con đường đạt tới khát vọng về hạnh phúc, tự do cho nhân loại.

Ngày nay, với sự phát triển mạnh mẽ của khoa học - công nghệ hiện đại, nhân loại đã đạt được những thành tựu vĩ đại trong việc tạo ra một nền văn minh vật chất đồ sộ song lại rơi vào những nghịch lý khó khắc phục: con người vừa là chủ thể vừa là nô lệ của nền văn minh vật chất mà họ đã tạo dựng; sự bế tắc, cô đơn ngày càng tăng song hành cùng những tầng trưởng kinh tế; khoảng cách giữa con người với con người ngày càng giãn rộng trong khi khoảng cách giữa con người và vũ trụ ngày càng rút ngắn lại... Sự cô đơn trong hiện hữu, khoảng trống tâm linh khiến con người phải quay về, đối diện với chính mình.